

Eduskunnan Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönnö 3.10.2024 Dnro HE 101/2024 vp sekä 4.10.2024 lakialoite LA 20/2024

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rakentamislain muuttamisesta ja eräisiin siihen liittyviin lakeihin sekä lakialoite LA 20/2024

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ympäristövaliokunnalle rakentamislain muuttamisesta.

1. Lakimuutosten eriytyminen ja muutosprosessin kulku

Olemme huolissamme nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuuden jakautumisesta useaan eri lakiin, joita myös aktiivisesti muutetaan jo ennen niiden voimaantuloa. Tämä hämärtää ymmärrystä lainsäädännön kokonaisuudesta ja käytännön prosesseista suunnittelussa, luvituksessa ja rakentamisessa. Moniportainen ja eri vaiheissa etenevä lakivalmistelu vaikuttaa johtaneen lukuisiin väärinkäsityksiin niin mediassa kuin ammattilaistenkin keskuudessa.

2. Puhtaan siirtymän sijoittamislupa

Puhtaan siirtymän sijoittamislupaan liittyvä pykäläkokonaisuus on lausuntokierroksen pohjalta kehittynyt toivottavaan suuntaan, mutta se jättää edelleen merkittäviä kysymyksiä avoimeksi. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pitää puhtaan siirtymän edistämistä tärkeänä. Edistämistä ei kuitenkaan tule tehdä lyhytnäköisesti siten, ettei harkintaan perustuen voida riittävällä tavalla varmistua jatkossa esim. kestävän yhdyskuntarakenteen edellytysten toteutumisesta. Puhtaan siirtymän sijoittamisluvan teollisuushankkeilla voi olla vaikutusta myös kiinteistön ulkopuoliseen maankäyttöön, alue- ja yhdyskuntarakenteelle sekä liikennejärjestelmälle. Vain kaavoittamalla voidaan kestäväällä ja suhteellisen pysyvällä tavalla ratkoa maankäyttöä siten, että toiminta voidaan turvata pitkällä aikavälillä. Kaavoitus ei osoita yksittäisiä rakennuspaikkoja, vaan yhteensovittaa erilaisia intressejä, tarpeita ja reunaehtoja. Tämän sivuuttaminen on ongelmallista.

3. Purkamislupa

On tärkeää, että kunnan oikeudesta myöntää asemakaavalla suojellulle rakennukselle purkamislupa (pykälä 56) säädetään selvät edellytykset. Purkamisen ei tulisi olla kuitenkaan ensisijainen ratkaisu. Pohjois-Karjalassakin on maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä mukaan lukien modernia kulttuuriympäristöä inventoitu, arvoitettu ja osoitettu maakuntakaavoissa, jotka kokonaismaakuntakaava ja vaihekaavat mukaan lukien kaikki ovat saaneet lainvoiman viime vuosina eli 2020-luvulla.

4. Kommentti lakialoitteeseen LA 20/2024

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto kiinnittää huomiota rakentamislain kokonaisuudessa rakennusvalvonnan työmäärän ja vastuun kasvuun. Uudessa lakialoitteessa (Lakialoite LA 20/2024 vp) esitetään, että kuntien velvoitteita rakennusjärjestyksen laatimisessa kevennettäisiin. Rakennusjärjestyksellä ei tule määrätä asioista, jotka kuuluvat

kaavalliseen suunnitteluun. Rakennusjärjestyksen tehtävänä on antaa muun ohella kaavoitusta täydentäviä paikallisista oloista johtuvia määräyksiä suunnitelmallisesta ja sopivasta rakentamisesta. Lähtökohtana kuitenkin on, että rakennusjärjestyksen määräyksillä ei vaaranneta suunnittelumahdollisuuksia tulevassa kaavoituksessa.

5. Rakennusvalvonnan resurssit

Käsittelyn määrääjat (pykälä 68a) yhdistettynä esitykseen rakennusjärjestyksen oleellisesta keventämisestä sekä maakuntakaavoituksen ohjausvaikutuksen heikentämisestä (alueidenkäyttölaki) lisäävät rakennusvalvonnan työtä ja osaamisen tarvetta. Rakennusvalvonnan on jatkossa pystyttävä käsittelemään yhä laajempia tietomääriä ja selvityksiä heikommalla ennakoivalla ohjauksella, kun sekä kaavoituksen että rakennusjärjestyksen roolia heikennetään.

Puhtaan siirtymän hankkeiden käsittelylle 6 kk:n määräaika vaikuttaa mahdottomalta vaativien vaikutusten arviointien ja kuulemisen toteutuksen vuoksi.

Rakennusvalvonnoissa osaavan työvoiman saatavuus on jo nykyään haastavaa ja edellä mainittujen muutosten myötä riittävä resursointi nousee yhä merkittävämmäksi.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Markus Hirvonen
maakuntajohtaja

Lisätietoja:
Pasi Pitkänen, aluesuunnittelupäällikkö
pasi.pitkanen@pohjois-karjala.fi
puh. 0400 832572

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Voitte tarkastaa allekirjoituksen oikeellisuuden kirjaamosta.